

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-1-8 (Ortak Girişim)
Karar Sayısı : 18-08/135-61
Karar Tarihi : 15.03.2018

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Emine TOKGÖZ, Ahmet YALÇIN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: Canadian Pension Plan Investment Board
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK, Av. K. Korhan YILDIRIM,
Av. Betül BAŞ ÇÖMLEKÇİ, Av. Ceren GÖKTÜRK,
Av. Kansu AYDOĞAN
Yıldız Mah. Çitlenbik Sok. No:12 Beşiktaş/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Votorantim Geração de Energia S.A. ile Canada Pension Plan Investment Board tarafından VTRM Energia Participações üzerinde ortak kontrol tesis edilmesi suretiyle bir ortak girişim kurulması işlemine izin verilmesi talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 27.02.2018 tarihinde giren bildirim üzerine düzenlenen 06.03.2018 tarih ve 2018-1-8/Öİ sayılı Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, bildirim konu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) Bildirim kapsamında, Canadian Pension Plan Investment Board (CPPIB) ile Votorantim Geração de Energia S.A. (Votorantim Energia) tarafından VTRM Energia Participações (VTRM) üzerinde ortak kontrol tesis edilmesi suretiyle bir ortak girişim (OG) kurulması işlemine izin verilmesi talep edilmektedir.
- (5) Dosyadaki bilgilere göre, CPPIB, Canada Pension Plan Fund (CPP Fund) tarafından katkıda bulunulan ve hak sahibi 20 milyon kişi adına mevcut yatırımları ödemek için ihtiyaç duyulmayan fonları yatırımda değerlendiren bir profesyonel yatırım kuruluşudur. CPPIB'nin varlık portföyünün kapsamı şöyledir: kamu fonları, özel sermaye, gayrimenkul, altyapı ve sabit gelir kıymetleri. CPPIB, CPP Fund'dan bağımsız yönetilmektedir. Kanada-Toronto merkezli CPPIB'nin Londra, Hong Kong, Mubai, Lüksemburg, New York, Sao Paulo ve Sidney'de ofisleri bulunmaktadır.

- (6) CPPIB'nin ülkemizdeki varlığı (yatırımları) ise şöyledir:
- Ascot Underwriting Ltd.: Reasürans konusunda uzman olan şirketin cirosu daha çok İngiltere kaynaklıdır.
 - Dorna Sports Management: Uluslararası spor yönetimi, medya ve pazarlama alanında faaldir.
 - Glencore Agriculture Limited (Glencore İstanbul Tarım Ltd. Şti.): Küresel olarak tarım emtiası alanında faaliyet göstermektedir.
 - Glencore İstanbul: Tarım emtialarının çıkarılması, ambalajlanması, işlenmesi ve pazarlanmasında faaldir.
 - Hotelbeds Grubu¹: Kurumlar arası (B2B) otel aracılık hizmetleri yürütmektedir.
 - Informatica Corporation²: İşletmeler için yazılım geliştirmektedir.
 - Neiman Marcus Grubu: E-ticaret ve lüks ürünlerin perakendeciliği faaliyetinde bulunmaktadır.
 - Ascend Learning Holdings: CPPIB ile Blackstone Group L.P. ortak girişimi olan şirket eğitim sektöründe faaliyet göstermektedir.
- (7) Ermirio de Moraes Ailesi tarafından kontrol edilen Votorantim, bildirim konusu işlemi %100 hisse oranı ile tek kontrolünde bulunan Votorantim Energia üzerinden gerçekleştirecektir. Votorantim, Brezilya'da kurulu ve Brezilya odaklı bir şirketler grubu olup şu alanlarda faaldir: çimento, beton, madencilik, metalürji (alüminyum, çelik nikel, çinko), kağıt hamuru ve kağıt, konsantre portakal suyu, özel kimyasal pazarları, elektrik enerjisinin üretimi ve finansmanı.
- (8) Dosyanın da konusu olan elektrik üretimi alanında Votorantim'in faaliyetlerinin ölçeğine bakıldığında, grubun Brezilyada (.....) hidroelektrik santrali ve (.....) kojenerasyon ünitesi işlettiği ve ayrıca elektrik ticareti ile iştirak ettiği görülmektedir. Brezilya'nın elektrik üretiminde hidroelektrik ve diğer yenilenebilir kaynaklar önemli pay teşkil etmektedir³. Votorantim de 2015 yılından beri rüzgar çiftlikleri projelerine yatırım yapmaktadır. Bu kapsamda, Piaui I⁴, Piaui II, Piaui III ve Ventos III⁵ isimli rüzgar enerjisi projelerinde varlıklar satın almıştır. Votorantim Energia da bu yatırımlar kapsamında satın alınmıştır. Sayılan projelerden Ventos III, (.....) rüzgar santralini içermekte olup Kasım 2016'da faaliyete geçmiştir. Dosya konusu işlemin tamamlanması ile bu projelerdeki varlıklar OG'nin sermayesine dahil olacak ve OG tarafından işletilecektir.
- (9) Votorantim, Türkiye'de %(.....) hisse ile tek kontrolündeki Votorantim Çimento San. ve Tic. A.Ş. ve %(.....) hisse oranı ile tek kontrolündeki Yibitaş Yozgat İşçi Birliği İnşaat Malzemeleri Tic. ve San. A.Ş. vasıtasıyla çimento ve hazır beton sektöründe faaliyet göstermektedir. Ayrıca, Votorantim Nakliyecilik Ticaret ve Sanayi A.Ş. unvanlı ve nakliye işlerini koordine eden bir iştiraki (%(.....) hissesine sahiptir) de bulunmaktadır.

¹ Türkiye'de Travel Partner Turkey Turizm ve Seyahat A.Ş. ile Destination Services Turkey Turizm ve Seyahat A.Ş.

² Türkiye'de Informatica Turkey Yazılım Ürünleri ve Hizmetleri Ltd. Şti.

³ 2015 verilerine göre kurulu gücün yaklaşık %60'ı hidroelektrik santrallerine, %16'sı diğer yenilenebilir kaynaklara dayalıdır. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/br.html>

⁴ "Ventos do Piaui I"

⁵ "Ventos do Ararape III"

- (10) VTRM ise, işlem öncesi %100 hisse oranı ile Votorantim'in tek kontrolünde olup Brezilya'da rüzgar enerjisi ile işgal etmektedir. Planlanan işlemin gerçekleşmesi ile öncelikle Piaui I ve Ventos III rüzgar çiftlikleri yatırımlarını gerçekleştirecektir. Bunların yanında zamanla elektrik üretim ve dağıtımındaki faaliyetlerini genişletmeyi planlamaktadır. Bu kapsamda, hidroelektrik santralleri, küçük ölçekli HES'ler, rüzgar, güneş ve biyokütle ile doğal gaz santrallerini odağına almıştır. Planlanan işlem sonucu OG'nin hisseleri %50-50 oranında kuruculara geçecektir. VTRM Brezilya'da faaliyet gösterecek olup Brezilya'nın elektrik ihracatı oldukça sınırlıdır.
- (11) Bildirim konusu işlemin temelini taraflar arasında 13.12.2017 tarihinde imzalanan Kapitalizasyon ve Yatırım Sözleşmesi (Sözleşme) oluşturmaktadır. Buna göre, halihazırda Votorantim, Casa dos Ventos ve diğer küçük yatırımcıların kontrolündeki Ventos III'ün OG'nin kontrolüne geçmesi için gerekli satın almalar gerçekleşecektir. Ayrıca Piaui I, II ve III rüzgar projelerine ilişkin yatırımlar OG tarafından yapılacaktır. Dolayısıyla hâlihazırda Votorantim'in kontrolündeki VTRM bir OG haline gelecek ve sayılan rüzgar projelerini gerçekleştirecektir. Kısaca, planlanan işlem, kuruculardan Votorantim'in rüzgar enerjisi işlerinin ortak girişim haline gelmesine ilişkindir.
- (12) 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in (2010/4 sayılı Tebliğ) 5. maddesinin üçüncü fıkrası hükmü çerçevesinde, bir ortak girişimin anılan Tebliğ kapsamında bir devralma işlemi sayılabilmesi için i) ortak kontrol altında bir teşebbüsün bulunması ve ii) ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık (tam işlevsel) olarak ortaya çıkması unsurlarının birlikte sağlanması gerekmektedir.
- (13) **i) Ortak kontrolün bulunması:** Planlanan işlemin gerçekleşmesi ile OG'de kurucular %50'şer hisse oranına sahip olacaktır. OG'nin yönetim kurulu, (.....)a dahil edilmiştir. Bu iki hususta %(.....) sermaye onayı şart koşulmuştur. Bu düzenlemelerden OG'nin kurucu şirketlerce ortak kontrol edileceği anlaşılmaktadır.
- (14) **ii) Bağımsız iktisadi varlık olarak kurulması:** İktisadi bağımsızlık, OG'nin, stratejik kararların alınması bakımından taraflarından tamamen ayrı hareket etmesini değil, operasyonel anlamda bağımsız faaliyette bulunabilmesini ifade etmektedir. Zira ortak kontrol altındaki bir varlığın stratejik olarak ana teşebbüslerden tamamen bağımsız olması gerçekçi olmayacaktır. Bu sebeple OG'nin bağımsız iktisadi varlık olup olmadığı, pazarda aktif bir rol üstlenmeye hazır bir durumda olup olmadığıyla ve devamlılık (en azından pazarda kalıcı bir değişiklik meydana getirebilecek kadar devamlı) saikiyle kurulup kurulmadığı ile ilgilidir. Dosya konusu OG'nin kaynakları işlemin temelini oluşturan Sözleşme'de ayrıntılı olarak düzenlenmiştir (rüzgar enerjisi işi için gerekli maddi ve maddi olmayan tüm varlıklar ayrıntılı olarak tanımlanmıştır). Ayrıca personeli ve mali kaynakları da tanımlanmış olup Brezilya'da özellikle yenilenebilir elektrik enerjisi alanında faaliyet göstermek üzere kurgulanmıştır. OG, ayrıca sınırsız bir süre için kurulmaktadır.⁶ Dolayısıyla, dosya konusu OG'nin bağımsız bir iktisadi varlık olarak kurulduğu anlaşılmaktadır.
- (15) Yukarıdaki bilgi ve değerlendirmeler neticesinde, bildirim konu işlemin, tam işlevsel bir ortak girişim oluşturulmasını içerdiği, dolayısıyla 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi çerçevesinde bir devralma işlemi niteliğinde olduğu kanaatine varılmıştır. Öte yandan ilgili tarafların cirolarının söz konusu Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasında öngörülen eşikleri aşması nedeniyle, işlemin Kurulumuzun iznine tabi olduğu görülmektedir.

⁶ Yasal sınır olan (.....) yıl, sınırsız kurulma rasyonelini ortadan kaldırmamaktadır.

- (16) Dosyada yer alan bilgilere göre, kurucuların Türkiye'deki faaliyetlerinin yatay ya da dikey olarak örtüşmediği görülmektedir. OG'nin kendisi de kurucuları gibi Brezilya merkezli olup faaliyet alanı olan elektrik üretim ve satışının doğası gereği de işlem ülkemizde bir etki doğurmayacaktır.
- (17) Yapılan bu inceleme ve değerlendirmeler neticesinde, bildirim konu işlem ile herhangi bir pazarda hâkim durum yaratılmasının veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.
- (18) Diğer taraftan 2010/4 sayılı Tebliğ'in 13. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca bir ortak girişim işleminin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi açısından rekabetçi davranışların koordinasyonu riski taşıyıp taşımadığının değerlendirilmesi de yapılmıştır. Dosya konusu işlemde, OG'nin spesifik olarak Brezilya'da elektrik üretimi alanında faaliyet göstereceği görülmektedir. Kurucular Votorantim ve CPPIB'nin bu alanda ve ilişkili alanlarda yatırımları olsa da gerek ülkemizde gerekse de işlemin merkezi olan Brezilya'da çakışma bulunmamaktadır. Ayrıca CPPIB esasen bir fon olup enerji-yoğun ya da emtia-yoğun reel odağı bulunmamaktadır. Bu bağlamda bildirim konusu işlemin koordinasyon riski taşıma olasılığı taşımadığı değerlendirilmektedir.

H. SONUÇ

- (19) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.